

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) [www. economy.nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua) | № 9, 2020 | 24.09.2020 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2020.9.2](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.9.2)

УДК: 657.432

*Л. В. Гуцаленко,
д. е. н., професор, професор кафедри обліку та оподаткування,
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ
ORCID ID: 0000-0001-5181-8652
А. О. Мельник,
магістр, Національного університету біоресурсів і природокористування України
ORCID ID: 0000-0003-1476-758X*

ОБЛІК ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ П(С)БО ТА МСФЗ

*L. Gutsalenko
Doctor of Economic Sciences, Professor,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv
A. Melnyk
student of economics faculty,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv*

COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF THE CONCEPTUAL BASIS OF ACCOUNTING RECEIVABLES FOR GAAP AND IFRS

У статті викладено умови наближення національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів обліку та фінансової звітності. Наведено аналітичну оцінку статистичних даних щодо динаміки дебіторської заборгованості на підприємствах України за 2015-2019 роки. Акцентовано увагу на концептуальних основах обліку дебіторської заборгованості за П(С)БО та МСФЗ. Порівняння здійснено за ознаками: визначення, визнання дебіторської заборгованості, методи оцінки дебіторської заборгованості, класифікація дебіторської заборгованості, відображення дебіторської заборгованості у звітності. Здійснено порівняльну характеристику концептуальних основ міжнародних та національних стандартів обліку дебіторської заборгованості. Обґрунтовано причини виникнення дебіторської заборгованості у підприємств. Викладено наукові підходи вітчизняних та зарубіжних вчених до проблемних складових в обліку дебіторської заборгованості. Узагальнено складові, що забезпечують дотримання концептуальних основ обліку дебіторською заборгованістю та ефективного управління нею.

The article highlights conditions to make Ukrainian accounting regulations (standards) equal to international accounting and financial reporting standards. An analytical assessment of statistical data on the dynamics of accounts receivable at the Ukrainian enterprises for 2015-2019 is presented. It has been determined that in 2019, the amount of accounts receivable increased significantly compared to the reference year of 2015. The article emphasises that this situation affects financial standing of enterprises, their solvency and liquidity. It proves that

external factors (the economic state of the country, the growth of inflation, instability of the national currency, changes in tax legislation) and internal factors (the volume of sales and its competitiveness, specific features of the marketing policy of enterprises, the provision for accounts receivable, etc.) result in the increase in accounts receivable of enterprises. The conceptual basis of accounting for accounts receivable according to GAAP and IFRS has been highlighted. The comparison based on the following criteria has been made: definition, recognition of accounts receivable, accounts receivable assessment methods, classification of accounts receivable, and reporting of accounts receivable. A comparative analysis of the conceptual framework of international and Ukrainian accounting standards for accounts receivable has been made. The following Balance Sheet clauses defined by the Ukrainian law have been presented: Long-term accounts receivable; Accounts Receivable for products, goods, works, and services; Accounts receivable for settlements on advances issued; Accounts receivable for settlements with the budget; Other current accounts receivable. The reasons for the occurrence of accounts receivable in enterprises have been substantiated. Scientific approaches of Ukrainian and foreign scientists to the problematic components in the accounting of receivables have been outlined. The components that ensure compliance with the conceptual framework for accounting for accounts receivable and its effective management have been summarised.

Ключові слова: *концептуальні основи; облікова політика; дебітори; дебіторська заборгованість; резерв сумнівних боргів; оцінка; класифікація; звітність; управління дебіторською заборгованістю.*

Keywords: *conceptual framework; accounting policy; debtors; accounts receivable; bad debt receivables; assessment; classification; reporting; accounts receivable management.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку економіки України однією із найскладніших проблем, з якою зустрічаються вітчизняні підприємства, є наявність надмірних обсягів дебіторської заборгованості. В умовах нестабільності та невизначеності значна кількість вітчизняних підприємств перебувають на межі фінансової кризи. Основна причина виникнення кризових явищ полягає у низькому рівні менеджменту та нездатності підприємств ефективно та своєчасно управляти оборотними активами.

Оперативне забезпечення достовірною інформацією менеджерів всіх рівнів можливе за умови системного виконання обліком всіх функцій, які гарантують дієздатність та ефективність господарських процесів в конкурентному середовищі бізнесу. Тому особливо важливим є дієвість контрольної функції обліку у своєчасному погашенні дебіторської заборгованості за визначеною вартістю, відповідно до концептуальних основ національних та міжнародних стандартів, у терміни передбачені договірними зобов'язаннями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження обліку дебіторської заборгованості вкладено працями зарубіжних і вітчизняних економістів: З. Боді, Р. Мертон, С. Голова, Л. Гуцаленко, Д. Стоуна, К. Хітчинга, М. Білика, та інших вчених.

Незміншуючи вагомості проведених досліджень, залишаються неузгодженими та невирішеними питання щодо методик обліку розрахунків з дебіторами та їх наближення до вимог міжнародних стандартів.

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення концептуальних основ П(С)БО та МСФЗ обліку дебіторської заборгованості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Система обліку, що існувала у перші роки незалежності, була спрямована на задоволення потреб командної економіки, тобто єдиного користувача, яким виступала держава. Сьогодні ситуація змінилась. Формування в Україні національної облікової системи та використання її на підприємствах різних форм власності залежить від різних факторів, що впливають на економічну ситуацію, зокрема: законодавчої бази, системи оподаткування, фіксованих джерел фінансування та міжнародних зв'язків тощо. [4, с. 16].

Наближення української системи обліку до МСФЗ розпочалося в 1998 році з прийняттям урядом Програми реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням МСБО. Реалізацією даної програми стало затвердження Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність", Національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку та звітності, Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції щодо його застосування, які є необхідними для виробничо-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб усіх форм власності (крім бюджетних установ).

Аналіз статистичних даних щодо динаміки дебіторської заборгованості на підприємствах України за 2015-2019 рр. (рис. 1) показав, що обсяги такої заборгованості щороку збільшуються. Так в 2015 році її розмір сягав 2517,2 млрд. грн., а в 2019 році він значно збільшився і досяг 4229,64 млрд.грн., що впливає на погіршення фінансового стану підприємств, їх платоспроможність та ліквідність. Такий стан спричинено впливом як зовнішніх факторів: економічним станом країни, ростом рівня інфляції, нестабільністю курсу національної валюти, змінами податкового законодавства; так і внутрішніх: обсягами реалізації продукції та її конкурентоспроможністю, особливостями маркетингової політики підприємств, забезпеченням дебіторської заборгованості, тощо.

Відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [15, с. 24], дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату, а дебітори – юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів.

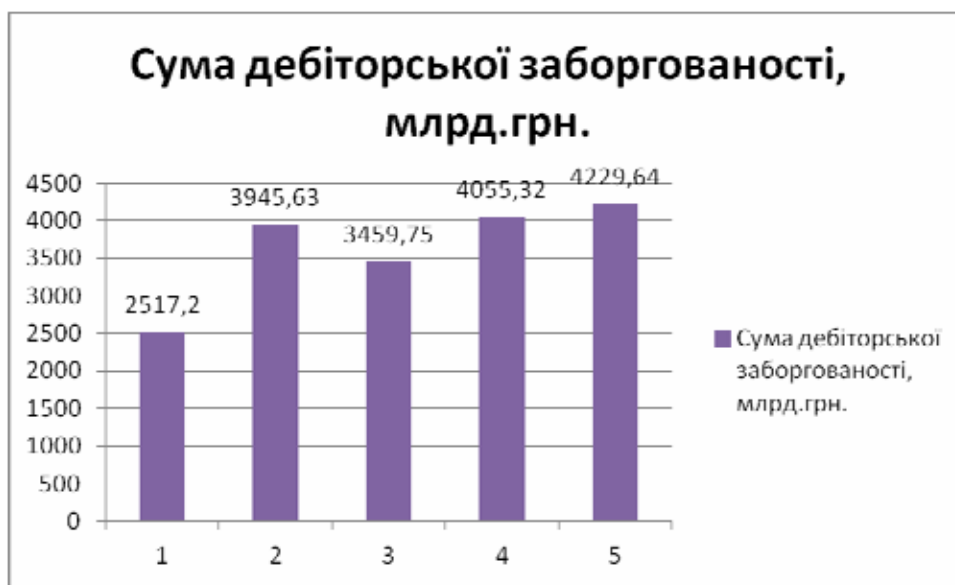

Рис. 1. Динаміка дебіторської заборгованості підприємств України за 2015-2019 рр.

Джерело: сформовано авторами на основі [14]

Професори Гарвардського університету Боді З. і Мертон Р.К. визначають дебіторську заборгованість як рахунки до отримання, стверджуючи, що це та сума, яку покупці продукції повинні виплатити підприємству [2, с. 592].

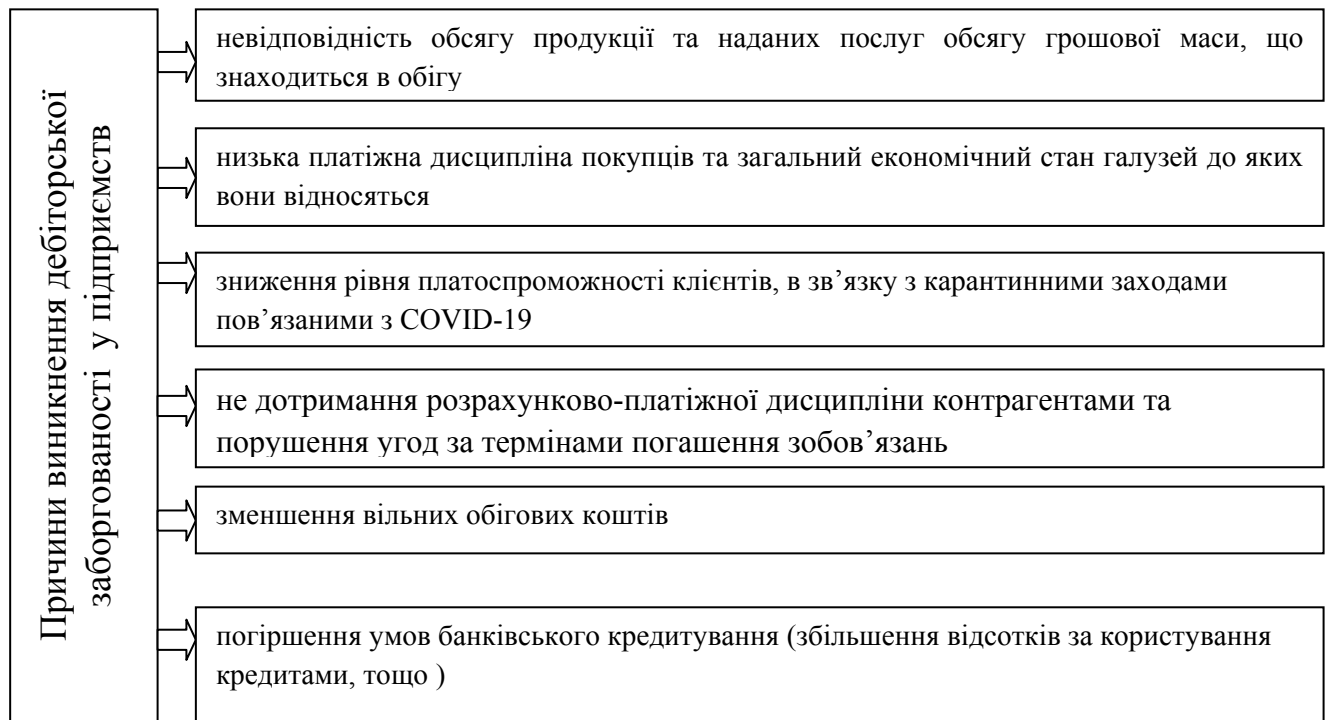
Такої ж думки дотримуються Стоун Д. та Хітчинг К., які зазначають, що дебіторська заборгованість має назву «рахунки до отримання», а дебітори – це особи, які винні гроші за товари і послуги, вже одержані, але не оплачені ними. [18, с. 302].

Білик М.Д. під дебіторською заборгованістю розуміє матеріальні ресурси, які не оплачені контрагентами, або кошти, які вилучені у підприємства [1, с. 24].

М(С)БО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» трактує дебіторську заборгованість як похідні фінансові активи з фіксованими платежами, що підлягають визначенню та не мають котирування на активному ринку [9].

Згідно МСФЗ 7 дебіторська заборгованість – це фінансовий актив, який є конкретним правом отримувати цінні папери або грошові кошти від іншого підприємства. [11].

Основні причини виникнення дебіторської заборгованості у підприємств наведено на рис. 2.

Рис. 2. Причини виникнення дебіторської заборгованості у підприємств.

Джерело: сформовано авторами

З метою запобігання втрат і визнання підприємства неплатоспроможним, кожен господарюючий суб'єкт повинен прагнути до скорочення своїх боргових зобов'язань за дебіторською заборгованістю.

Необхідною умовою успішної діяльності будь-якого підприємства є становлення господарських відносин між ним та покупцями, постачальниками тощо. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [16], національні стандарти бухгалтерського обліку не повинні суперечити міжнародним. Але на відміну від українських П(С)БО, МСБО не передбачають єдиного стандарту, що регулює порядок обліку і відображення у звітності дебіторської заборгованості. Питання щодо обліку дебіторської заборгованості регулюються низкою міжнародних стандартів, зокрема: МСБО 1 «Подання фінансових звітів» [8], МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» [10], МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» [11], МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» [9]. Облік дебіторської заборгованості в Україні регулюється чітко визначеним нормативом – П(С) БО 10, положення якого в певній мірі мають відмінності від міжнародних стандартів. Ці відмінності викликані національними та економічними особливостями, що склалися в Україні. Користуючись таблицею 1 спробуємо згрупувати дані відмінності.

Таблиця 1.

Порівняльна характеристика концептуальних основ міжнародних та національних стандартів обліку дебіторської заборгованості

Ознака	П(С)БО	МСБО (МСФЗ)
Визначення	Дебіторська заборгованість - сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату.	За МСБО 32 дебіторська заборгованість визначається як фінансовий актив. Визначення дебіторської заборгованості не надається.
Визнання дебіторської заборгованості	Дебіторська заборгованість визнається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод та може бути достовірно визначена її сума (п.5 П(С)БО 10)	Визнання фінансового активу відбувається тоді, коли організація стає стороною контракту (договори), при виникненні зобов'язання по фінансовому інструменту.
Методи оцінки дебіторської заборгованості	При зарахуванні на баланс дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги оцінюється за первісною вартістю, а на дату балансу – за чистою реалізаційною вартістю.	Під час первісного визнання фінансового активу їх слід оцінювати за собівартістю, яка є справедливою вартістю компенсації, наданої або отриманої за них.

Класифікація дебіторської заборгованості	Класифікація дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги здійснюється групуванням дебіторської заборгованості за строками її непогашення: <ul style="list-style-type: none"> • поточна дебіторська заборгованість • довгострокова дебіторська заборгованість. 	За МСБО 39 дебіторська заборгованість поділяється на: <ul style="list-style-type: none"> • ініційовану підприємством; • не ініційовану.
Відображення у звітності	Відображення дебіторської заборгованості у звітності здійснюється за чистою реалізаційною вартістю.	Не вимагають відображення дебіторської заборгованості в балансі за винятком резерву сумнівної заборгованості.

Джерело: узагальнено на основі [15; 11; 9]

Аналіз наведеної інформації в табл. 1 дає підстави стверджувати, про наявність розбіжностей щодо визнання та оцінки дебіторської заборгованості у національних та міжнародних облікових стандартах. Дані відмінності можна чітко простежити в трактуванні понять, визначених стандартами, та вимогами методики оцінки дебіторської заборгованості. Наведене вище, дає підстави стверджувати, що міжнародна облікова практика є більш уніфікованою, що сприяє достовірності відображення в обліку дебіторської заборгованості та сприятиме динамічному розвитку господарюючих суб'єктів в умовах ринкового середовища.

Ефективне управління дебіторською заборгованістю створює передумови для успішного розвитку бізнесу і збільшення фінансових можливостей підприємства, оскільки впливає на ліквідність підприємства, а відповідно і на зміцнення його фінансового становища в цілому.

Для прийняття управлінських рішень важливе значення має повнота і об'єктивність інформації, пов'язаної з дебіторською заборгованістю. Вирішення багатьох проблемних питань дозволить значно вдосконалити організацію та методику обліку розрахунків з дебіторами. При визначенні та класифікації дебіторської заборгованості в зарубіжній та українській практиці не існує явних розбіжностей. Як за кордоном, так і у національному обліку, під дебіторською заборгованістю компанії розуміють зобов'язання покупців чи інших контрагентів бізнесу перед компанією, наприклад, по виплаті грошових коштів за реалізовані товари, продукцію, виконані роботи чи надані послуги.

Щоб покращити методику обліку розрахунків з дебіторами, на думку Фаренюк О.П. та Таранюк К.М., передусім необхідно внести зміни у П(С) БО 10 «Дебіторська заборгованість», в яких чітко були б розмежовані поняття довгострокової та короткострокової дебіторської заборгованостей. Їх облік нині ведеться на різних рахунках бухгалтерського обліку, що не відзначено у вищезазначеному стандарті. Разом із тим слід вказати, що поточна дебіторська заборгованість є оборотним активом, а довгострокова – необоротним, і вони обліковуються на різних рахунках. [19].

Уточнення вимагає визначення поточної дебіторської заборгованості, оскільки, згідно з П(С) БО 10, поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги визначається активом одночасно з визнанням доходу від реалізації продукції, товарів і послуг та оцінюється за первісною вартістю. На нашу думку, утворення поточної дебіторської заборгованості не завжди слід пов'язувати з доходом, оскільки дохід вимірюється сумою очікуваних грошових надходжень, тому якщо не очікується погашення дебіторської заборгованості у звітному періоді, то наступні надходження коштів або певних матеріальних цінностей не можна вважати доходом. Так, перерахування авансів за ще непередану продукцію призводить до виникнення дебіторської заборгованості, хоча доходу тут немає. Вважаємо, що ці пропозиції повинні бути взяті до уваги при подальшому вдосконаленні нормативної бази.

Відповідно до Концептуальної основи, складання та подання фінансових звітів передбачає використання однієї з чотирьох видів вартості: історичної, поточної, вартості реалізації та теперішньої. [7].

Відповідно до національних стандартів, поточні зобов'язання оцінюються за сумою погашення, тобто за вартістю реалізації. Проте не до всіх видів поточних зобов'язань доцільно застосовувати таку вартість. Зокрема, зобов'язання за короткостроковими позиками можна оцінювати за теперішньою вартістю, заборгованість перед бюджетом – за вартістю реалізації, заборгованість за товари, роботи, послуги – за поточною вартістю. Важливо вдосконалити методику визначення суми резерву сумнівних боргів. [17, с. 195].

На думку Боярової О.А та Кузика Н.П. достовірне формування резерву сумнівних боргів, а також створення ефективної моделі обліку дебіторської заборгованості дозволять більш ефективно здійснювати управління та контроль за дебіторською заборгованістю, уникнувши при цьому ризиків неплатоспроможності [3].

На думку Проскуріної Н.М., потрібно внести зміни до діючого законодавства для стимулювання створення підприємствами цього резерву. Практика показує, що більшість акціонерних підприємств, звітність яких є обов'язковою, не створюють резерву сумнівних боргів, оскільки: це вимагає вилучення з обороту коштів, що можуть бути задіяні в інших сферах діяльності; суми, які резервуються, не включаються до валових витрат у податковому обліку, що, в свою чергу, не впливає на зменшення податку на прибуток; підприємства не хочуть нести додаткові трудові витрати на створення цього резерву. [17].

Як відзначає Кияшко О.М. у сучасному світі є безліч нерозв'язаних питань щодо бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості. Найбільш проблемне питання – це суперечності між бухгалтерським та податковими розрахунками у таких напрямках, як формування резерву сумнівних боргів, облік сумнівної та

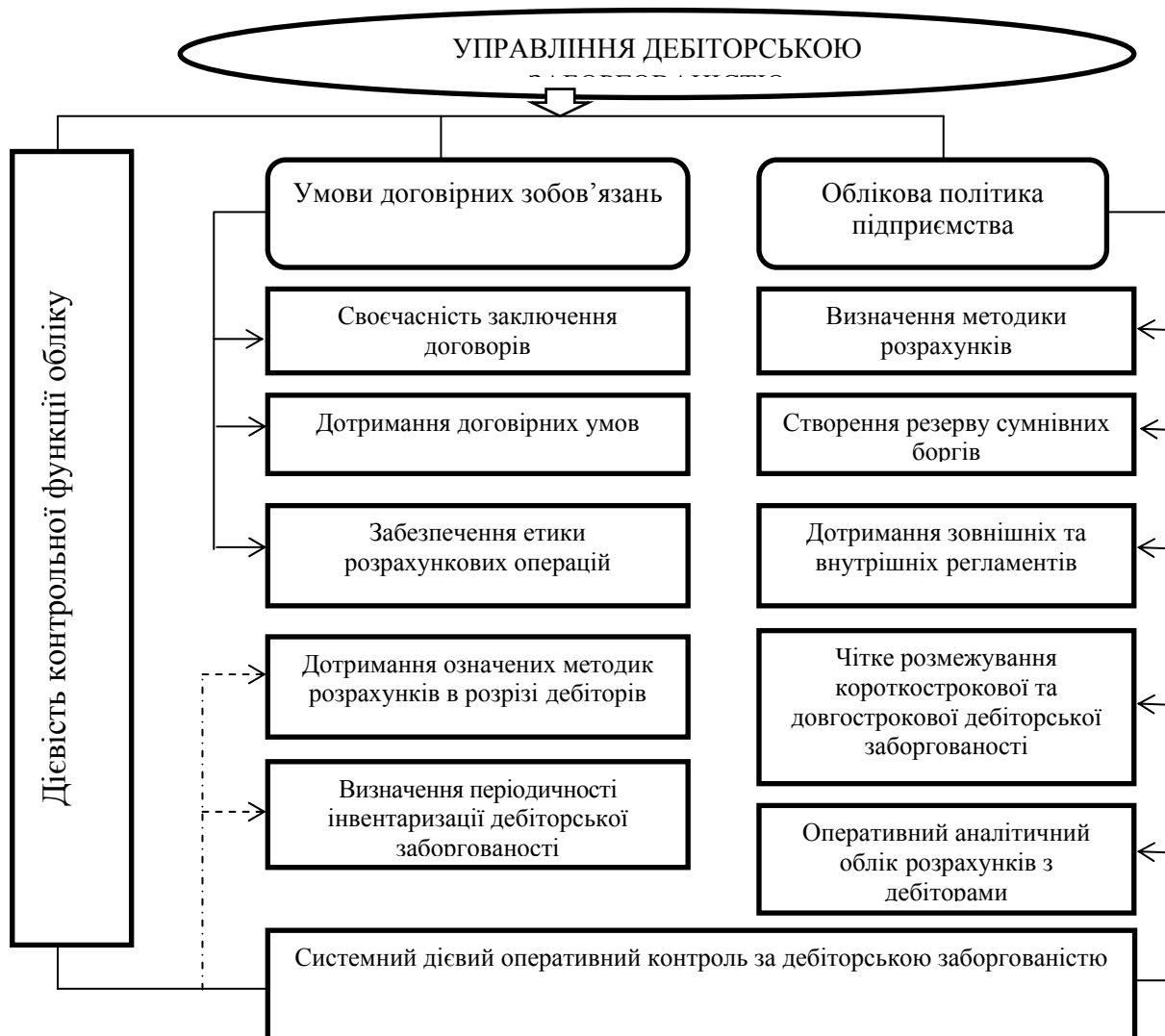
безнадійної дебіторської заборгованості. Однією з суттєвих проблем є криза взаємонеplateжів, що пов'язана з великою сумою заборгованості, що існує між українськими підприємствами. У нестабільних ринкових умовах дуже важко забезпечити високий рівень збуту продукції і її вчасну оплату покупцями. Кризовий стан економіки змушує підприємства надавати свою продукцію (послуги) з умовою відстрочки оплати. Несплата призводить до виникнення дебіторської заборгованості, ефективне ведення обліку, внутрішнього контролю та управління якою стає одним з першочергових завдань підприємства [6, с. 21].

Зокрема, відповідно до НП(С) БО 1, у Балансі повинні розкриватися такі статті:

- Довгострокова дебіторська заборгованість;
- Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги;
- Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами;
- Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом;
- Інша поточна дебіторська заборгованість [12].

Важливим питанням є вдосконалення політики управління дебіторською заборгованістю на підприємстві, та підприємства в межах чинного законодавства повинні самостійно обирати систему класифікації дебіторської заборгованості залежно від завдань, які ставить управління перед системою обліку [13, с. 285].

Для забезпечення користувачів всіх рівнів достовірною інформацією, що матиме позитивний вплив на платоспроможність господарюючих суб'єктів, необхідне уміле управління дебіторською заборгованістю. Для цього підприємствам необхідно сформувати облікову політику з врахуванням дієвості контрольної функції обліку що впливатиме на зменшення дебіторської заборгованості (рис. 3).

Рис. 3. Складові, що забезпечують дотримання концептуальних основ обліку дебіторською заборгованістю та ефективного управління нею

Джерело: сформовано авторами

Надзвичайно важливим є повний та всебічний систематичний контроль за станом дебіторської заборгованості, яка забезпечує балансування між негативними її наслідками та об'єктивною економічною

необхідністю її існування та використання в економічних відносинах між підприємствами [5].

Досягнення ефективного управління дебіторською заборгованістю підприємства, що матиме позитивний вплив на формування результатів діяльності і достовірність наданої інформації у фінансовій звітності підприємства, можливе за умови належним чином сформованої облікової політики та дотримання визначених умов правової регламентації розрахункових операцій, які забезпечують концептуальні основи обліку дебіторської заборгованості.

Висновки з проведеного дослідження. Узагальнюючи вище викладене, можна дійти висновків, що дотримання концептуальних основ обліку, визначених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та міжнародних стандартів обліку та фінансової звітності, можливе за умови належної організації обліку дебіторської заборгованості на підприємствах будь-якої форми власності, зокрема наповнення наказу облікової політики відповідними вимогами та юридичної складової розрахунків з контрагентами. Дотримання даних умов дозволить здійснювати ефективне управління дебіторською заборгованістю та забезпечить відповідні фінансові результати діяльності господарюючих суб'єктів.

Список літератури.

1. Білик М.Д. Управління дебіторською заборгованістю : Фінанси України, 2013. С. 24-36.
2. Боді З., Мергтон Р. Фінанси: навч. посіб. М.: Вільямс, 2000. 592 с.
3. Боярова О.А та Кузык Н.П. Резерв сумнівних боргів як обачний інструмент впливу на діяльність підприємства. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/rezerv-sumnivnih-borgiv-yak-obachniy-instrument-vplivu-na-diyalnist-pidpriemstva.html> (дата звернення 15.08.2020).
4. Голов С. Ретроспективний погляд на реформування бухгалтерського обліку в Україні. *Бухгалтерських облік і аудит*. 2006. № 1. С. 16-25.
5. Гуцаленко Л.В., Слободнюк І.С. Контроль дебіторської заборгованості в управлінні підприємством. Збірник наукових праць ВНАУ. №1(56). Том 3. 2012. URL: <http://econjournal.vsau.org/files/pdfa/675.pdf> (дата звернення 15.08.2020).
6. Кияшко О.М. Облік та аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємством : автореф. дис. канд. екон. наук : спец. 08.00.09. Київ, 2011. С. 21.
7. Концептуальна основа фінансової звітності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_009 (дата звернення: 20.05.2020).
8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 1 «Подання фінансових звітів». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013 (дата звернення: 21.04.2020).
9. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка». URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 28.07.2020).
10. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №32 «Фінансові інструменти: подання». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_029 (дата звернення: 28.07.2020).
11. Міжнародний стандарт фінансової звітності №7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_007 (дата звернення: 28.07.2020).
12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 28.07.2020).
13. Олійник С.О. Напрями удосконалення обліку дебіторської заборгованості: зб наук. праць міжнар. наук. практи. Інтернет-конф. Тернопіль: Крок, 2015. С. 285-288.
14. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 10.06.2020).
15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» від 08.10.1999 р. № 237 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua> (дата звернення: 22.06.2020).
16. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. №996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 24.04.2020).
17. Проскуріна Н.М. Резерв сумнівних боргів: удосконалення методики розрахунку : *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Економіка» : збірник наукових праць, 2014. Випуск 25. С. 195-199.
18. Стоун Д., Хітчинг К. Бухгалтерський облік та фінансовий аналіз. М.: Сирин, 1998. 302 с.
19. Фаренюк О.П., Таранюк К.М. Особливості поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи і послуги. URL: <http://intkonf.org/farenyuk-optaranyuk-km-brovko-ot-osoblivosti-potochnoyi-debitorskoyi-zaborgovanosti-zaproduktsiyu-tovari-roboti-i-poslugi/> (дата звернення: 11.04.2020).

References.

1. Bilyk, M.D. (2013), "Accounts receivable management", *Finansy Ukrainy*, pp. 24-36.
2. Bodi, Z. and Mertton, R. (2000), *Finansy [Finance]*, Viliams, Moscow, Russia.
3. Boiarova, O.A and Kuzyk, N.P. (2020), "Reserve for doubtful debts as a prudent tool to influence the activities of the enterprise", available at: <http://magazine.faaf.org.ua/rezerv-sumnivnih-borgiv-yak-obachniy-instrument-vplivu-na-diyalnist-pidpriemstva.html> (Accessed 15 Aug 2020).
4. Holov, S. (2006), "A retrospective look at accounting reform in Ukraine", *Bukhhalterskykh oblik i audyt*, vol. 1, pp. 16-25.

5. Hutsalenko, L.V. and Slobodniuk, I.S. (2012), "Control of receivables in the management of the enterprise", Zbirnyk naukovykh prats VNAU, vol. 1 (56), no. 3, available at: <http://econjournal.vsau.org/files/pdfa/675.pdf> (Accessed 15 Aug 2020).
6. Kyiashko, O.M. (2011), "Accounting and analysis of receivables in the enterprise management system", Ph.D. Thesis, Economy, Kyiv, Ukraine.
7. IASB (2010), "Conceptual basis of financial reporting", available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_009 (Accessed 15 Aug 2020).
8. IASB (2012), "International Accounting Standard № 1 "Presentation of Financial Statements"", available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013 (Accessed 15 Aug 2020).
9. IASB (2013), "International Accounting Standard № 39 "Financial Instruments: Recognition and Measurement"", available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_015#Text (Accessed 15 Aug 2020).
10. IASB (2012), "International Accounting Standard №32 "Financial Instruments: Presentations"", available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_029 (Accessed 15 Aug 2020).
11. IASB (2012), "International Standard on Financial Reporting №7 "Financial Instruments: Disclosures"", available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_007 (Accessed 15 Aug 2020).
12. Ministry of Finance of Ukraine (2013), "National Accounting Regulation (Standard) 1 "General Financial Reporting Requirements"", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (Accessed 15 Aug 2020).
13. Oliinyk, S.O. (2015), "Directions for improving the accounting of receivables", Napriamy udoskonalennia obliku debitorskoi zaborhovanosti: zb nauk. prats mizhnar. nauk. prakt. Internet-konf. [Collection of scientific works of the international scientific-practical Internet conference], Krok, Ternopil, Ukraine, pp. 285-288.
14. State Statistics Service of Ukraine (2020), available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 15 Aug 2020).
15. Ministry of Finance of Ukraine (1999), "Regulation (standard) of accounting 10 "Accounts receivable"", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text> (Accessed 15 Aug 2020).
16. Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (Accessed 15 Aug 2020).
17. Proskurina, N.M. (2014), "Provision for doubtful debts: improvement of calculation methods", Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriiia «Ekonomika»: zbirnyk naukovykh prats, vol. 25, pp. 195-199.
18. Stoun, D. and Khitchinh, K. (1998), Bukhhalterskyi oblik ta finansovy analiz [Accounting and financial analysis], Syryn, Moscow, Russia.
19. Farenjuk, O.P. and Taraniuk, K.M. (2010), "Features of current receivables for products, goods, works and services", available at: <http://intkonf.org/farenyuk-optaranyuk-km-brovko-ot-osoblivosti-potochnoyi-debitorskoyi-zaborgovanosti-zaproduktsiyu-tovari-roboti-i-poslugi/> (Accessed 15 Aug 2020).

Стаття надійшла до редакції 02.09.2020 р.